

Nr 69

Av herrar **Magnusson** i Borås och **Ringaby**, *angående beskattningen av företagsvinster.*

(Lika lydande med motion nr 59 i Första kammaren)

För svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar gäller att deras vinster först beskattas hos bolaget eller föreningen och därefter i den mån de utdelas hos delägarna. Beträffande de kooperativa föreningarna har dubbelbeskattningen så till vida lindrats, att avdrag medges för utdelning i form av pristillägg, rabatter och liknande i förhållande till gjorda inköp eller försäljningar. Genom den s. k. Annellagen kan emellertid svenska aktiebolag erhålla visst avdrag för utdelning å nyemitterade aktier. Sålunda medges avdrag för utdelning som förfallit till betalning under beskattningsåret med högst 5 procent av vad som inbetalats för aktien före beskattningsårets utgång. Rätten till avdrag får åtnjutas under högst tio kalenderår dock inte senare än femtonde taxeringsåret efter det då inbetalning för aktierna först skedde.

Beträffande lånat kapital sker en annorlunda skattemässig behandling. För gäldräntor föreligger avdragsrätt för bolaget eller föreningen och beskattningen sker därför endast en gång, d. v. s. hos långgivaren.

Enligt 54 § kommunalskattelagen är svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar i princip frikallade från skattskyldighet för utdelning på sådan aktie i svenskt aktiebolag och sådan andel i svensk ekonomisk förening som icke innehaves i kapitalplaceringssyfte. Genom stadganden i den s. k. Annellagen, som nu överflyttats till 54 §, har dock långtgående undantag och inskränkningar i ovannämnda princip gjorts. Härigenom har en kedjebeskattnings av aktiebolagsvinster införts. En vinst kan nu i princip bli föremål för beskattning ett oändligt antal gånger.

Genom den utformning beskattningsreglerna för aktiebolag och ekonomiska föreningar erhållit har en mängd icke önskvärda effekter uppstått. Sålunda medför kedjebeskattnings av aktiebolagens utdelningar att vinsterna i stor utsträckning stannar inom företagen till nackdel för uppkomsten av en rörligare kapitalmarknad. Vidare medför gällande beskattningsregler att aktiekapital i stor utsträckning koncentreras i investmentbolagens händer. Dessa bolag är nämligen frikallade från skatt på emottagna utdelningar plus 20 % under förutsättning av vidareutdelning. Dessutom medför Annellagstiftningen att aktiebolag med hög intern finansiering missgynnas jämfört med aktiebolag där finansiering genom lån eller genom tillskott från aktieägarna svarar för en stor del av kapitalbehovet. Reglerna för avdrag för utdelning har dessutom erhållit olika utformning för aktiebolag och ekonomiska

föreningar. Bestämmelserna rörande beskattning av aktiebolag och ekonomiska föreningar har dessutom nått en sådan omfattning att de är synnerligen svårtillgängliga för de skattskyldiga.

I motioner till 1968 års riksdag (I:643 och II:817) har motionärerna ansett det önskvärt att en total avveckling av dubbelbeskattningen av svenska ekonomiska föreningar och svenska aktiebolag kunde ske och i så fall på ett sådant sätt att dessa båda företagsformer får en ur beskattningssynpunkt fullt likformig behandling och att beskattningen får en helt neutral inverkan på valet av finansieringsform. Bevillningsutskottet avstyrkte dock skrivelseyrkandet i motionerna med hänsyn till den omprövning av företagsbeskattningen som f. n. pågår inom företagskatteutredningen. Med hänsyn till denna utrednings stora arbetsbörda och att frågan om en avveckling av dubbelbeskattningen av svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar bör få en skyndsam lösning, anser vi dock att en särskild utredning bör tillsättas.

Denna utredning skall undersöka efter vilka alternativa riktlinjer en fullständig avveckling av dubbelbeskattningen av svenska aktiebolags och svenska ekonomiska föreningars inkomster kan tänkas ske och med ledning härav framlägga konkreta förslag för en integration av företagets och delägarnas inkomstskatt. Utredningen bör därvid studera de system för en mer eller mindre fullständig enkelbeskattning av aktiebolagsvinster som existerar i en del stater. Utvecklingen mot en enkelbeskattning kan sägas ha skett efter två system, det franska och det tyska.

Enligt det franska systemet, som även föreslagits i Kanada men där till 100 %, får aktieägaren betrakta hälften av den av bolaget inbetalade skatten som en förhandsinbetalning av aktieägarens egen skatt. Detta tillgår tekniskt sett så att oavsett vad som händer med aktiebolagets vinst så utgår skatt med 50 % på hela vinsten. Om aktiebolaget därefter delar ut 100 F erhåller aktieägaren en skatteavräkning på hälften av utdelningen, d. v. s. 50 F. Aktieägaren uppger sedan i sin inkomstskatte-deklaration dels de mottagna 100 F, dels de 50 F. Från den skatt han har att erlägga på detta belopp får han dra av 50 F. Har han så låg marginalsatt att avdraget blir större än skatten, får han tillbaka överskjutande belopp.

Till dessa huvudregler har fogats en mängd specialregler bl. a. för att garantera att aktiebolagen verkligen betalar 50 % skatt på den vinst som de delar ut. Normalt beskattas sålunda inte av aktiebolag intjänta inkomster i utlandet. Undantag från denna princip görs emellertid nu i de fall vinsterna utdelas. Vidare gäller, i syfte att tvinga fram utdelning, att tilläggsskatt måste erläggas för vinster som är mer än fem år gamla.

Det tyska systemet åter kännetecknas av att utdelad vinst i ett aktiebolag beskattas lindrigare än i bolaget fonderade vinstmedel. Enligt nu gällande skattesatser beskattas kvarhållen vinst med 51 % och utdelad vinst med 15 %. Trots att principen är enkel och klar har dock lagstiftningen med åren blivit tämligen komplicerad och försetts med många undantag. Bl. a. gäller den beskrivna regeln endast aktiebolag med många aktieägare. Dessutom är skillnaden i beskattning mellan utdelad och fonderad vinst mycket mindre än vad regeln vid första anblicken ger vid handen.

Aktiebolaget måste nämligen för att kunna betala skatten på 15 % tjäna ihop vinstmedel, vilka kommer att beskattas med 51 %. Reellt innebär således den 15 %-iga skatten på utdelad vinst en skatt på 23,44 %.

Genom att den lägre skattesatsen endast tillämpas för utdelning som sker av årets vinst uppstår speciella problem när ett bolag, som självt äger aktier, inte vidareutdelar vinstmedlen. För att förebygga att en fondering av sådana medel skulle kunna ske billigt, beskattas sådana mottagna, icke vidareutdelade utdelningar med s. k. Nachsteuer av 36 %.

Under EEC:s första tid påverkades Brysselkommissionen av det västtyska systemet. Sålunda rekommenderades dess principer i Neumarkrapporten. Under senare tid synes dock det franska systemet ha vunnit många förespråkare inom den Ekonomiska Gemenskapen. Detta förhållande torde utredningen taga i beaktande.

Ett problemkomplex som utredningen bör lägga stor vikt vid och noga kartlägga och klargöra är de verkningar som en övergång till en enkelbeskattning av aktiebolags och ekonomiska föreningars vinster kommer att medföra. Övergångsbestämnelserna måste erhålla en sådan utformning att överdrivna kursförändringar på aktiebörsen ej uppkommer. Man kan därvid tänka sig att avvecklingen sker successivt under en femårsperiod och att i takt därmed aktievinstbeskattningen så modifieras att en låsning av aktiemarknaden undviks.

En fullständig avveckling av dubbelbeskattningen av företag kommer givetvis att medföra ett visst inkomstbortfall för staten. Utredningen skall även ha till uppgift att beräkna storleken av bortfallet samt att föreslå olika beskattningsåtgärder för att kompensera staten för detta inkomstbortfall.

Med stöd av det ovan anförda hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag om avveckling av dubbelbeskattning av svenska aktiebolags och svenska ekonomiska föreningars vinster enligt de riktlinjer som ovan framförts.

Stockholm den 16 januari 1969

Tage Magnusson (m)
i Borås

Per-Eric Ringaby (m)